ఇంకెక్కడా మరొక గుజరాత్ కాకుండ చూడడం ప్రజాతంత్ర ఉద్యమాల కర్తవ్యం

'మహారాష్ట్ర, రాజస్థాన్ మరొక గుజరాత్ కావడానికి రెడీగా ఉన్నాయి'. ఈ మాటలంటున్నది తెలిసీ తెలియక మాట్లాడే రాజకీయవ్యాఖ్యాతలు కాదు. ఆ రాష్ట్రాలలో ప్రజలతో, ప్రజా ఉద్యమాలతో సన్నిహిత సంబంధం ఉన్న హక్కుల ఉద్యమకారులు.

ఈ భయానికి గల ఒక కోణాన్ని అర్థం చేసుకోవడం పెద్ద కష్టం కాదు. మహారాష్ట్రలో శివసేన ప్రాభల్యం తెలియనిది కాదు. 1992 - 93లలో బొంబాయి నగరంలో ముస్లింలపైన శివసేన నిర్వహించిన ఊచకోతను మనం మరచి పోలేదు. ఆ మారణకాండ గురించి శివసేన తన అభిప్రాయం మార్చుకున్న దాఖలాలు లేవు. నిజానికి మొన్న గుజరాత్‌లో మారణకాండ మొదలుకాగానే మహారాష్ట్రలో ఎందుకు జరగలేదన్న చర్చ ప్రస్తుతానికి అనవసరంగానీ, శివసేన తన నైజాన్ని మార్చుకోవడం మాత్రం కారణం కాదు.

రాజస్థాన్‌లోనూ సంఘ్‌పరివార్ ప్రాభల్యం చాలా ఉంది. అయోధ్యలో వాళ్లు కట్టదలచుకున్న రామాలయం విడిభాగాలు రాజస్థాన్‌లోనే తయారవుతున్నాయి. ఆ రాష్ట్రంలో భజ్రంగ్‌దళ్ 40 లక్షల 'త్రిశూలాలు' పంచిందని ముఖ్యమంత్రి అశోక్ గెహలాట్ పత్రికా ముఖంగా ప్రకటించాడు. ఆయన కాంగ్రెస్ మనిషి కాబట్టి ఇందులో సగం అతిశయోక్తి ఉందనుకున్న ఈ త్రిశూల సంతర్పణం చిన్న విషయం కాదు.

'త్రిశూలాలు' అంటే శైవ క్షేత్రాల దగ్గర కనిపించే సన్యాసుల చేతిలో ఉండే పనికిమాలిన కడ్డీలు అనుకునేరు. భజ్రంగ్‌దళ్ పంచే త్రిశూలాలు పిడిబాకుల సైజులో ఉండే దృఢమైన ఆయుధాలు. దానిని త్రిశూలం అనే కంటే మూడు మొనలు గల పిడిబాకు అనడం ఉచితంగా ఉంటుంది. దానికి త్రిశూలం అని పేరు పెట్టడం వెనక ఒక తెలివైన ఆలోచన ఉండవచ్చు. సిక్కులు కిర్పాన్ ధరించటం నేరం కానట్టు హిందువులు త్రిశూలం ధరించటం నేరం కాదని దబాయించడం సాధ్యమే.

అయితే ఈ సమస్యకు మనం శివసేన, భజ్రంగ్‌దళ్, విశ్వహిందూపరిషత్, ఆర్ఎస్ఎస్, బీజేపీల వ్యాప్తికే వాళ్ల కుతంత్రాలకూ సంబంధించిన విషయంగా చూసినంత కాలం మనం సమస్య మూలాలలోకి పోనట్టే. ఆ చర్చ మనకు ఆందోళన కలిగించవచ్చును గానీ మనల్ని సిద్ధాంతపరంగా ఇబ్బంది పెట్టదు. నిజమైన సమస్య ఏమిటంటే సాధారణ హిందూ ప్రజానీకం ముస్లిం వ్యతిరేక ఉన్మాదంలో పెద్ద ఎత్తున భాగస్వాములు కావటం.

ఇక్కడ 'హిందువు' అన్న మాటలో దళితులను, బీసీలను కూడా కలిపి ప్రయోగిస్తున్నాను. వాళ్లు హిందువులు కారు అని మన సంతృప్తి కోసం మనం ప్రకటించుకుంటే సరిపోదు. వాళ్లను హిందువులు కాకుండ చేసే రాజకీయ కృషి అవసరం. చాతుర్వర్ణ్యాన్ని మనకు మనం విశ్లేషించి చెప్పుకొని దీని స్వభావాన్ని బట్టి దళితులు, బీసీలు హిందువులు కారు అని నిర్ధారించుకోవడం మన ఆత్మసంతృప్తికి మాత్రమే పనికొస్తుంది. హైందవ సిద్ధాంతం, ప్రాపంచిక దృక్పథం బ్రాహ్మణులకు, బనియాలకు తప్ప వేరే ఎవ్వరికీ మేలు చేయదని ఇతర కులాలకు నేర్పే రాజకీయ కృషి లేనిదే ఈ సిద్ధాంత విశ్లేషణ వల్ల ప్రయోజనమేమీ ఉండదు. ఆ కృషి శూద్ర అగ్రకులాల దగ్గర ఫలితం ఇయ్యకపోవచ్చును గానీ దళితులు, పెద్దగా బ్రాహ్మణీకరణ చెందని బీసీ కులాలకు దగ్గర ఫలితం ఇయ్యగలదు. కానీ ఆ కృషి జరగాలి.

హిందువులుగా తమను తాము భావించే జనం చాలా పెద్ద సంఖ్యలో గుజరాత్ మారణకాండలో పాల్గొన్నారనడానికి పోలీసు ఎఫ్ఐఆర్‌లే సాక్ష్యం బాధితులు నమోదు చేసిన ఎఫ్ఐఆర్‌లు కాదు. సంఘపరివార్‌కు అనుకూలంగా వ్యవహరించారన్న అప్రతిష్ఠ పొందిన పోలీసులు నమోదు చేసిన ఎఫ్ఐఆర్‌లు సహితం ఈ విషయాన్ని చూపుతాయి. అహమ్మదాబాద్ నగరంలో విపరీతమైన హింసాకాండను చవిచూసిన రెండు ప్రాంతాలలోనూ దుండగుల సంఖ్య 15 వేలకు పైగా ఉండిందని పోలీసులు నమోదు చేసిన ఎఫ్ఐఆర్లు చెప్తున్నాయి. 100కు పైగా ముస్లింలను నరికి, ముక్కలుగా కోసి తగలబెట్టిన నరోడ్‌గాం, నరోడా పాటియాల మారణకాండ గురించి దాఖలయిన 5 ఎఫ్ఐఆర్‌లలో ఒక దానిలో ఫిర్యాది అయిన ఎస్ఐ సోలాంకి కథనం ప్రకారం దుండగులు 15000-17000 మధ్యలో ఉన్నారు. మేఘానినగర్ పోలీస్ స్టేషన్ పరిధిలోని చమన్‌పురా ప్రాంతంలోని గుల్బర్గ సొసైటీ బిల్డింగ్ పైన దాడి చేసి కాంగ్రెస్ మాజీ ఎం.పి. ఎహసాన్ జాఫ్రిని అతి క్రూరంగా చంపడంతో పాటు దాదాపు 70 మందిని నరికి దహనం చేసిన ఘటనలో 20,000 నుండి 25,000 మంది పాల్గొన్నట్టు రెండు ఎఫ్ఐఆర్‌లలో ఒకటి దాఖలు చేసిన సీనియర్ ఇన్స్‌పెక్టర్ కె.జి. ఎర్డా అంటాడు. జిల్లాలకు (ముఖ్యంగా ఆదివాసీ ప్రాంతాలయిన పంచ్ మహల్స్, దాహోడ్, సబర్‌కాంటా, బరోడా (రూరల్) జిల్లాలలో) కూడా ఒక్కొక్క ఘటనలోనూ 5000 నుండి 10,000 మంది పాల్గొన్నారని పోలీసులే అంటున్నారు.

సంఘపరివార్ సంస్థలకు ఈ మోతాదులో సభ్యత్వం ఉందని వారు కూడా చెప్పుకోరు. వారి సభ్యులు కాని చాలా మంది జనం ఈ హింసాకాండలో పాల్గొన్నారు. ముస్లింల పట్ల సాధారణ హిందూ ప్రజానీకంలో ఇంత ద్వేషం ఎక్కడి నుండి వచ్చింది? విశ్వ హిందూ పరిషత్, భజ్రంగ్‌దళ్ వంటి సంస్థలు ప్రజలను - ముఖ్యంగా ఆదివాసీలను, దళితులను - 'తప్పుదోవ' పట్టించారనీ 'బ్రెయిన్ వాష్' చేసారనీ వామపక్ష భావాలు గల విశ్లేషకులు అంటున్నారు. సంఘ్‌పరివార్ సంస్థలు చాలా 'కృషి' చేసిన మాట వాస్తవమే. కానీ ఒకరు తప్పుదోవపట్టిస్తే తోవ తప్పి పోవడానికీ, ఒకరు బ్రెయిన్‌వాష్ చేస్తే తమ మెదళ్లు అప్పగించి కూర్చోవడానికీ మనుషులు తోలు బొమ్మలు కాదు, మరబొమ్మలు కాదు. మరయితే సంఘ్‌పరివార్ ప్రయత్నం గుజరాత్‌లో ఎందుకు సఫలం అయిందో చూడడం అవసరం.

దళితులకూ ఆదివాసీలకూ 'మీరూ హిందువులే' నన్న గుర్తింపు విశ్వ హిందూ పరిషత్ బలంగా కల్గించింది. హైందవ సమాజంలో ఆ ప్రజలకు ఉండే నీచమైన స్థానాన్ని ఏ మాత్రం సంస్కరించకుండ, భజ్రంగ్‌దళ్ కార్యకలాపాలలో వారిని, భాగస్వాములు చేయడం ద్వారా

కె. బాలగోపాల్

వారికి 'హిందువు' అన్న ఐడెంటిటీ కల్పించింది. ఆదివాసీ ప్రాంతాలలో వినాయకుడి విగ్రహాలు ఉచితంగా పంచి గణేశ్ భజనలు నేర్పించింది. హైందవ మిలిటెన్సీకి సంకేతంగా మారిన త్రిశూలాలు విరివిగా పంచింది. కొత్తగా చదువుకొని సమాజాన్ని గురించి ఆలోచించడం మొదలు పెట్టిన మొదటి తరం దళితులకూ ఆదివాసీలకూ 'నేనెవరిని?' అన్న ప్రశ్నకు విశ్వహిందూ పరిషత్ జవాబు ఇచ్చింది. ఒక దళిత ఉద్యమమయినా వేరే ఏ ప్రజాతంత్ర ఉద్యమమైనా గుజరాత్‌లో అభివృద్ధి చెంది ఉంటే,

హిట్లర్ ఫాసిజాన్ని మరిపిస్తున్న సంఘపరివార్

వారికి అన్యాయానికి గురయి న్యాయాన్ని కోరుకుంటున్న వర్గంగా ఒక 'రెబెల్' గుర్తింపును ఇయ్యగలిగి ఉండేవి. అవేవీలేని చోట విశ్వహిందూ పరిషత్ 'హిందువు' అన్న విశాలమైన గుర్తింపులో వారిని భాగం చేయగలిగింది. హైందవంలో వారి స్థానాన్ని సంస్కరించి వారిని కలుపుకునే బదులు, ద్వేషించడానికి ఒక ముస్లింను నిలబెట్టి ఆ ద్వేషం ప్రాతిపదికన కలుపుకునింది. నువ్వు హిందువు, భారత దేశం నీదేశం, ఈ ముస్లిం దేశద్రోహి, పాకిస్తాన్ అభిమాని, పాకిస్తాన్ టెర్రరిస్టు దేశం, భారత దేశాన్ని టెర్రరిజంతోనూ సీమాంతర ఉగ్రవాదంతోనూ పీడిస్తున్న శత్రుదేశం, ఈ ముస్లింను ద్వేషించు, అంత మొందించు, నీ దేశాన్ని కాపాడుకో - ఇదీ సంఘ్‌పరివార్ సగటు గుజరాతీలకు - ఆదివాసీలు, దళితులతో సహా - పదే పదే ఇస్తున్న సందేశం. మనుషులను ప్రేమ, వివేచన ఐక్యం చేయగలవు. ద్వేషం కూడా ఐక్యం చేయగలదు. ప్రేమకంటే, వివేచనకంటే ద్వేషమే సులబంగా ఐక్యం చేయగలదని నేనంటే నేను మానవ నైజాన్ని కించపరుస్తున్నానని నాపైన దాడి చేస్తారేమోగానీ, ద్వేషం కూడా ఐక్యం చేయగలదని ఒప్పుకుంటారనుకుటాను. గుజరాత్ వీధులలో ముస్లింలను ఊచకోత కోయడానికి, వాళ్ల ఇళ్లు దుకాణాలు అగ్నికి ఆహుతి చేయడానికి వేలాదిగా కదలి వచ్చిన భిన్న స్థితిగతులు, భిన్న ప్రయోజనాలు, భిన్న అవసరాలు గల జనం దీనికి నిదర్శనం.

వీళ్లెవ్వరితోనయినా మీరు మాట్లాడండి, వాళ్లు స్థానిక ముస్లింల మీద ఏ ఫిర్యాదు చేయరు. చర్చ నేరుగా పాకిస్తాన్ మీదికి పోతుంది. ఇంకా ఎక్కడెక్కడికో పోతుంది. వెయ్యేళ్ల కింద గజనీ మహమ్మదు సోమనాథ్ దేవాలయాన్ని ధ్వంసం చేసాడంటారు. నాలుగు వందల ఏళ్ల కింద బాబర్ అయోధ్యలో రామాలయాన్ని ధ్వంసం చేసాడంటారు. ఆ తరువాత ఔరంగాజేబు ఇంకేదో చేసాడంటారు, సెప్టెంబర్ 11 అంటారు, డిసెంబర్ 23 అంటారు, కాశ్మీర్‌లో ఆత్మాహుతి దళాలు అంటారు, ఇంకా ఏదేదో అంటారు. వీటికీ మీ ఊరిలో మీరు మెడతెగనరికి దుకాణం కాలబెట్టిన హాజీమియాకూ ఏమిటి సంబంధం అన్న ప్రశ్న మనల్ని అడగనివ్వరు. అడిగితే కుహనా లౌకికవాదం అంటూ మన మీద విరుచుకుపడతారు.

ఇదేదో గుజరాత్ ప్రత్యేకత అనుకుంటే పొరబాటే. మన దేశంలో చదువుకున్న హిందువులందరి ('వీళ్లు హిందువులు కారు' అని మనం సిద్ధాంతీకరిస్తున్న వారితో సహా) మనసులోనూ పై పొర తొలగిస్తే లోపల కనిపించే చిత్రం ఇదే. కులం పెరిగేకొద్దీ మరికొంచెం తీవ్రంగా ఉండవచ్చునంతే. వేరే ఏ ప్రజాతంత్ర ఉద్యమాలూ లేని చోట సంఘ్‌పరివార్ పై పొరను సులభంగానే తొలగించగలిగింది. 'ముస్లింలకు బాగా అయింది చావనీ' అని మన రాష్ట్రంలో కూడా మన చుట్టూ ఉన్న వారు చాలా మంది అన్నారు.

ఈ ద్వేషాన్ని పోగొట్టే లోతయిన రాజకీయ కృషి అవసరం. ఇది కేవలం ఉపన్యాసాలతో కాదు, ప్రజలను ఆర్గనైజ్ చేసే క్రమంలో జరగాలి. గుజరాత్‌లో సంఘ్‌పరివార్‌కు దొరికిన ఖాళీ జాగా దొరకనివ్వకూడదు. ప్రజలను ప్రజాతంత్ర లక్ష్యాలతో ఆర్గనైజ్ చేసే క్రమంలో 'హిందువు' అన్న మాటకు సంఘ్‌పరివార్ ఇస్తున్న వ్యాఖ్యానంలోని అబద్ధాన్ని ఆచరణాత్మకంగా తెలియజెప్పాలి. లౌకికవాదం కేవలం ముస్లింలకూ, క్రైస్తవులకే కాదు, 'హిందువులు' అని సంఘ్‌పరివార్ పిలిచే వారిలో మెజారిటీకి - స్త్రీలకు, దళితులకు, బీసీలకు, ఆదివాసీలకు - అవసరం అనీ అదే లేకపోతే ఆ ప్రజలకు సంప్రదాయం నుండి ఈ మాత్రం విముక్తి కూడా లభించేది కాదనీ వివరించాలి. ఈ దేశంలో లౌకిక వాదం అక్కర లేని వాళ్లే ఒక మైనారిటీ అనీ లౌకికవాదం అవసరమైన వాళ్లే మెజారిటీ అని చెప్పాలి. మనుషులు ఐక్యం కావలసింది అన్యాయం చేయడానికి కాదనీ అన్యాయాన్ని ధిక్కరించడానికనీ చెప్పాలి. భారత దేశ చరిత్ర గురించి సంఘ్‌పరివార్ ఇస్తున్న వ్యాఖ్యానాన్ని సోదాహరణంగా తిప్పికొట్టాలి. 'ముస్లిం' అనే దానిని ఒక అఖండ సామాజిక పదార్థంగా మార్చి ఎవరెవరో చేసిన తప్పులకు (అవన్నీ తప్పులా కాదా? అన్న సంగతి అటుంచి) ముస్లిందరినీ బాధ్యులు చేయడం అన్యాయం అని వివరించాలి.

ఇవన్నీ ప్రజలను తమ సామాజిక ఆర్థిక స్థితిగతులనూ హక్కులనూ మెరుగు పరచుకోవడానికి సంఘటిత పరచే క్రమంలో చేయాలి. ఒక ప్రత్యేకమైన రాజకీయ కృషిగా ఈ ప్రయత్నం చేయకపోతే దేశమంతా ఒక గుజరాత్ కాకుండా ఆపడం కష్టం.

(గుజరాత్ పర్యటన అనంతరం ఈ వ్యాసాన్ని "ప్రజాపంథా"కు ప్రత్యేకంగా రాసారు)